

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicație

Scrisorile nefrancoate nu se primesc. — Manuscrise nu se retrămit.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ȚI.

ANULŪ XLIX.

Pe unŷ anŷ 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.

România și străinătate:

Pe anŷ 40 fr., pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 franci.

Nr. 149.

Sâmbătă 5 (17) Iulie.

1886.

Nou abonamentŷ
la

„Gazeta Transilvaniei“.

Cu 1 Iulie 1886 st. v., s'au început unŷ nou abonamentŷ, la care invităm pe toți onorații amici și sprijinitorii ai fôiei nôstre.

Prețul Abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„șese „ 6 „

„unŷ anŷ 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„șese „ 20 „

„unŷ anŷ 40 „

Abonarea se pôte face mai ușorŷ și mai repede prin mandate postale.

Abonaților de pân'acum li-se recomandă a însemna pe cuponŷ numărulŷ fâșiei sub care au primitŷ țiarulŷ.

Domnii ce se vorŷ abonă din nou se binevoescă a scrie adresa lămurită și a arêta și posta ultimă.

Administrațiunea.

Roșu-galbênŷ-vênêțŷ.

III.

Brașovŷ, 4 (16) Iuliu.

Suntŷ străine séu nu colorile ce le pörtă Români din țerile corônei S-lui Stefanŷ?

Décă străine suntŷ, cum de a fostŷ iertată folosirea lorŷ de mai multe decenii, chiar și sub regimulŷ absolutistŷ?

Décă împrejurarea, că aceste colorii sémênă cu colorile altui statŷ, le pôte preface în colorii străine atunci străinŷ e și stégulŷ orașului Pesta care a fâlfâitŷ astă véră pe portalulŷ esposițiunei ungurescŷ, căci se compune totŷ din roșu-galbênŷ-vênêțŷ, străinŷ e chiarŷ și tricolorulŷ ungurescŷ, pentru că sémênă ca ou cu ou cu tricolorulŷ Italiei.

Décă însê, precum amŷ doveditŷ, roșu-galbênŷ-vênêțŷ suntŷ vechile colorii ale Transilvaniei; décă intențiunea celorŷ ce pörtă aceste colorii nu a fostŷ și nu este alta decâtŷ așî manifesta printr'unŷ semnŷ esteriorŷ distinctivŷ caracterulŷ lorŷ deosebitŷ naționalŷ, atunci nu mai pôte fi vorba de colorii străine, atunci procesele înscenate în diferite puncte ale Transilvaniei contra țeranilorŷ români pentru acele colorii n'au nici unŷ temeiŷ legalŷ, ei se dau pe față, precum în adevêrulŷ suntŷ, ca nisce prigoniri dŷșmânôse, cu scopŷ de a suprima ori ce semnŷ esteriorŷ de viêță românescă în acestŷ statŷ.

Sub „părintescă“ ocârmuire tizaistă suntemŷ obicinuiți a vedé declarându-se ex officio ca „străinŷ“ și „periculosŷ statului“ totŷ ce nu pörtă eticheta specifică maghiară. Șovinismulŷ acestei epoci e fără margini așa că vrêndŷ alŷ eternisa amŷ trebui sé sâpâmŷ în pétră următoarele versuri:

O de-ai puté tu lume, alŷ têu sémțŷ a țî-lŷ perde,
Sê te prefacŷ îndată în roșu, albŷ și verde!

Ordonanța ministrului de interne vorbește de „însemne străine“; ér organele d-lui Tisza de prin comitate facŷ vênătôre în contra pantlicelorŷ și a brênelorŷ biețilorŷ ficiorașii români. Nimicŷ nu pôte caracteriza mai multŷ ca acestă șovinismulŷ ce domnesce așî la noi în țêră, și căruia nu-i trebuie decâtŷ unŷ „et cetera“ spre a ajunge până și la confiscarea opincilorŷ românescŷ.

Ordonanța d-lui Tisza și-o interpretéază fiecare fșpanŷ și solgâbirêu după cum îi place și décă vr'o fôia maghiară din Clușiu descopere vr'o „trădare“ la vr'unŷ maialŷ românescŷ, sé facŷ „cercetări rigurose“ și tribunalele cedândŷ preșiniei șoviniste și fără de a mai face deosebire între stégŷ, fundă, brêu, cătrința séu opincă,

condamnă pe bieții ômeni la aspre pedepse, ér guvernulŷ tace și lasă lucrurile sé mérgă.

Cumcă acestă prigonire e îndreptată anume contra Românilorŷ se vede și din împrejurarea, că Sașilorŷ nu li se întentéază asemenea procese, cu tôte că și ei se folosescŷ de colorile lorŷ naționale vênêțŷ-roșu.

Crede ôre d-lŷ Tisza, că printr'o asemenea campania înscenată contra brênelorŷ românescŷ, printr'o tractare atâtŷ de arbitrară și nedreptă se pôte întări autoritatea guvernului? Crede elŷ că acestă e calea spre a câștiga respectŷ și simpatii statului?

Ca sé-i dovedimŷ câtŷ de multŷ sé înșelă creșândŷ așa ceva fi vomŷ atrage atențiunea numai asupra unei singure împrejurări.

Deci de anŷ țeranii nôștri români au purtatŷ tricolorulŷ ardelenescŷ, ca alŷ lorŷ proprii cu consciința că acesta îi légă și mai multŷ de țêra în care trăiescŷ și muncescŷ.

Ei erau până acuma de firma convingere, că vrêndŷ a onora la anumite ocașuni persoanele ce representă autoritatea statului, nu puteau face acestă mai bine și mai solemnŷ, decâtŷ îmbrăcându-se în vestimintele lorŷ de sêrbătôre, împodobindu-se cu colorile lorŷ îndatinat și întimpinându-i cu stégulŷ roșu-galbênŷ-vênêțŷ.

Acum li-se spune țeranilorŷ nôștri, că ce au făcutŷ din tôte inima și cu bună credința e rêu și străinŷ lucru și li se dictéază pedepse. Sé întăresce ôre prin acestă respectulŷ lorŷ cătră autoritatea statului?

Pactulŷ austro-ungarŷ.

În Radkersburg ținŷ deputatulŷ austriacŷ Dr. Iuliu de Derschatta o vorbire asupra viitôrelorŷ tractării privitôre la pactulŷ dintre Austria și Ungaria:

Numitulŷ deputatŷ accentuă contrastulŷ ce zace în aceea, că s'au creatŷ douê jumêțâi egalŷ îndreptățite, care au însê îndatoriri deosebite. Mai vinŷ apoi referințele particulare din statele de dincoace, care suntŷ într'o pozițiune nefavorabilă față cu Ungaria. Décă e vorba de o îmbunătățire, trebuie sé se ia în vedere și consecința, adecă uniunea personală. Nu noi, ci Ungurii au sé se témă în privința economică de acestă uniune personală. Împărțirea armatei în cazul uniunei personale ar împovăra pe Ungaria cu 14 procente din cheltuelile totale. Nici unŷ pactŷ n'ar puté fi introdusŷ pentru Austria sub împrejurări mai favorabile ca celŷ actualŷ. Esportulŷ din Ungaria a scădutŷ cu 47.79 procente. Ungaria este prin urmare avisată la ôre cari concesiuni, precum vâmile agrare, ca condițiune de viêță. Oratorulŷ încheiă exprimându-și părerea de rêu, că sub stéua acestui guvernŷ și a acestei maiorități vine în tractare pactulŷ.

S'a primitŷ apoi unanimŷ o rezoluțiune, ca Austria sé nu se împovăreze și mai multŷ ca până acum, neavândŷ nici unŷ temeiŷ d'a se spăria de uniunea personală, deôrece prin acestă interesele materiale ale Austriei arŷ câștiga, pe când Ungaria arŷ simți mai multŷ desavantajele ei.

În adunarea poporală din Krems, unde a vorbitŷ deputatulŷ Steinwender, s'a primitŷ următoarea rezoluțiune:

Așteptămŷ dela toți deputații germani sé apere poporulŷ de o nouă împovărare și interesele germane la viitorulŷ pactŷ cu Ungaria. Deputații sé intervinŷ pentru independența legislativă a poporului nostru, ținândŷ strinsŷ la unitatea de statŷ a patriei Austria. Ceremŷ scutulŷ statului contra decădintiței economiei, industriei și comerțului. Suntemŷ tare convinsŷ, că acestă bunăstare precum și alianța militară a celorŷ doi împêrați germani va fi garantată pentru durată numai printr'o uniune națională-economică a Austriei cu Germania.

Espulsarea ducelui d'Aumale.

Ștergerea ducelui d'Aumale din lista armatei franceze l'a făcutŷ pe acesta sé adreseze președintelui repu-

blicei o scrisôre, în care arată că se lovesce prin acestă măsură în constituțiunea armatei, fără sé se țină sémă de titlurile de dreptŷ câștigate în rêsboiu. Scrisôrea o încheiă ducele d'Aumale declarândŷ că, deși se șterge din lista armatei, elŷ rămâne cu tôte astea „generalulŷ Enricŷ de Orleans“. Acestŷ pasŷ alŷ fiului regelui Ludovicŷ Filipŷ i-a atrasŷ espulsarea, care se va hotări în țilele acestea.

Ducele d'Aumale între toți prinții orleaniști este celŷ mai meritatŷ. În Algeria 'și-a câștigatŷ lauri rêsboinicŷ, elŷ e cuceritorulŷ Smalei și învingêtorulŷ lui Abdel-Kader, trece de decanulŷ statului majorŷ generalŷ, prin urmare oricine își pôte închipui indignățiunea ce l'a cuprinsŷ ștergerea lui din lista armatei, numai fiindŷ că e membrulŷ unei foste familii domnitôre în Franța.

Aceste mêsuri radicale ce le ia guvernulŷ francezŷ cu republicanii radicali nu potŷ fi nici decum aprobate de dinastiele europene. Suntŷ exemple periculôse, se țice, cele ce le dă republica francesă. Afară de acêta, pretendenții espulsați potŷ uneli multŷ mai ușorŷ afără din țêra lorŷ, acestă a arătatŷ o experiența istorică. Contele de Artois, mai târziu rege Carolŷ X, atăta a ațitâtŷ pe monarhii europeni în contra patriei ce-lŷ espulsase până ce s'a pusŷ în mișcare contra Franciei coalitiunea europeană. La acestă nu s'au gânditŷ cei din Parisŷ, când au votatŷ legea de espulsare.

„N. fr. Presse“ țice că contele de Parisŷ prin manifestulŷ séu și ducele de Aumale prin scrisôrea sa a justificatŷ mêsura de espulsare, dândŷ a se înțelege că ei, ca pretendenți ai tronului francescŷ, suntŷ gata în momentulŷ potrivitŷ a provoca chiar rêsboiŷ civilŷ pentru ajungerea scopului lorŷ. Nu-i vorbă, prin legea de espulsare se înlătură momentanŷ pericolulŷ, dér nu și pentru viitorŷ. În totŷ cazulŷ numita fôia găsește rea atâtŷ procederea republicanilorŷ, câtŷ și a pretendențilorŷ, cari mai multŷ au contribuitŷ a convinge pe cei dintêi că bună e mêsura, de altmintrelea greșită ce o iau în apêrarea republicei.

Memoriulŷ bosniaco-erțegovineanŷ.

Fostulŷ Metropolitŷ alŷ Bosniei și Erțegovinei Sava Cosanovicŷ, fostulŷ archimandritŷ Vasa Pelagicŷ și voivodulŷ Peko Pavlovicŷ au adresatŷ reprezentanțilorŷ poporului ș'ai opiniunei publice unŷ memoriu în contra administrațiunei Austro-Ungariei în Bosnia și Herțegovina. Memoriulŷ începe cu tratatulŷ dela Berlinŷ, care a datŷ pe mâna Austriei aceste 2 provincii, deși puterile au sciutŷ fôrte bine, câtŷ de multŷ pôrele acestei provincii ureau pe Austria.

Memoriulŷ țice, că Austria nu e capabilă de a organiza și civilisa unŷ poporŷ. Armata de ocupațiune îndată ce a trecutŷ în aceste provincii a adusŷ disordinea, devastațiunea și carnagiulŷ. Poporulŷ sa opusŷ cu armele acestei ocupațiunii, dér Austria a învinsŷ și în loculŷ Turcilorŷ barbari s'au stabilitŷ ianicerii creștini, cari au întrecutŷ pe basibuzuci turci.

Diplomația ar fi trebuitŷ sé retragă armata de ocupațiune, sé lase pe poporŷ a se organiza elŷ însuși sub controlulŷ unei comisiuni internaționale europene. Vecsațiunile administratorilorŷ ocupațiunei vêdescŷ asta-țî, starea nôstră economică a datŷ înapoi, nouêdecŷ și patru la sută din populațiune pierŷ din țî în țî. Nivelulŷ intelectualŷ este același ca și sub Turci. Totŷ astfelŷ e și cu libertatea. Aglomerațiunea iesuițilorŷ, a spionilorŷ, a gendarmilorŷ și a temnicilorŷ nu e și nu pôte sé fiă o garanțiă pentru prosperitatea, libertatea și progresulŷ unui poporŷ. Calea ferată Mostar-Tuzla-Seraievo are scopŷ strategicŷ și esplotatorŷ, cu ajutorulŷ căreia bogatele mine ale acestei provincii se vorŷ transforma în palate la Peșta și la Viena.

În Bosnia și Herțegovina din anulŷ 50 n'a mai fostŷ nici o condamnățiune la môrte, nici execuțiune, nici curte marțială și nici eșafodŷ. Austria însê ne face sé prosperămŷ, sé ne liberămŷ și sé ne civilisămŷ prin aceste mijlôce. Ea își plătesce călăii aduși din țêra ei de cincŷ ori mai multŷ decâtŷ pe unŷ profesorŷ de școlă. Numeroșele cete de revoltați, ce cutrieră țêra luptândŷ contra apăsătorilorŷ, nu suntŷ bande de hoști, cum îi

numesce Austria și pressa ei, ci omenii, care se bat pentru libertate în contra tirăniei, pentru justiție în contra in Justiției și a calomniei, pentru onora națională în contra aroganței și netoleranței, pentru proprietatea câștigată prin sudorea frunții în contra lăcomiei și neșaiului ocupatorilor și exploatorilor.

Sub Turci nu se plăteau cautiuni de diare, nimic nu era spus timbrului, nu exista monopol pe sare și tutun, — astăzi se fac toate acestea. Numai în anul 1883 timbrele au adus bugetului un milion 200,000 florenți, er regia monopolului sării și tutunului a versat în buget în 1882, după chiar mărturisirea ministrului Kallay, șese milioane florenți. Austria ni-a oprit toate imaginile eroilor noștri, pe când Turcii au oprit numai pe a lui Miloș Obilić, care înainte de 1389 omorise pe sultanul Murath. Totu așa ne sunt oprite cărțile și diarele, care tractează istoria noastră. Chiar istoria ce a scris-o despre noi ministrul Kallay încă ni s'a oprit. Aceste fapte dovedesc onora Austriei și libertatea Bosniei.

Bosnia și Herțegovina sunt deschise tuturor înșelătorilor, asasinilor, iesuitorilor, spionilor și exploatorilor, pe când produselor intelectuale, care aduc poporului luminile științei, sunt închise. Sub Turci nu se aflau mai mulți ca 500 de gendarmi și 5—6 mii soldați, pe când azi se află 1900 de gendarmi, plus un mare corp mobil și 28 mii soldați în garnisonă.

Școala națională era mult mai liberă sub Turci decât astăzi. Atunci comuna și profesorii de școală o conduceau și primeau cărțile dela scumpa noastră soră Serbia, cărți care ne conveneau mai mult; astăzi cărțile ne vin din Viena, unde omenii, care n'au nici o idee despre trebuințele poporului nostru, care n'au nici o noțiune despre pedagogia modernă, le scriu și le corigă. În Bosnia nu se tolerează un profesor, care și-a făcut studiile în Serbia sau Muntenegru. Nu se tolerează de densii nici chiar Sârbii din Ungaria, decât îi bagă de seamă că ei lucrează sârbesce. Inchisorile acum sunt mult mai pline decât în timpul Turcilor.

Self-governamentul li s'a oprit comunelor, pe când sub Turci se bucurau de ele. Azi, când cerem demisionarea vre-unui funcționar, care abuzează de putere și care e nedemn de funcțiunea ce ocupă, ni se răspunde, că nu suntem competenți în asemenea lucruri. (Va urma.)

SCRILE DILEI.

Cetim într'unu diaru ungurescu din Clusiu: »Cu subscrierea arhiducelui Albrecht s'au publicat și în limba maghiară apelul de a contribui pentru monumentul lui Radetzky. Noi n'avem cauză de a contribui pentru monumentul lui Radetzky. Abstrăgându de la alte multe împrejurări momentuoase, Radetzky n'a fost ostaș maghiar, și noi avem destui eroi, care ar fi mai vrednici de a aduce aminte a nației, decât el. Pentru monumentul lui Radetzky singur austriacii au cauză de a colecta. Ei fac bine, decât cinstesc pe niste eroi așa de rari de ai lor.» Procederea aceea însă, cu care s'a pornit colectarea, cercurile acelea, din partea cărora s'a primită colecta cu plăcere și a cea deosebită apostrofare a »spiritului tradițional« ne oferă destulă cauză, ca tocmai acum să ne păstrăm o atitudine rezervată față de întreaga procedere.

Indată după publicarea apelului pentru ridicarea monumentului lui Radetzky s'au scris în Viena 40,000 fl.

—x—

Diarul ungurescu »Székely Nemzet« scrie, că deși lui Maiescu nu i-a succedat să ducă la București pe industriașii săi din Seps-St.-Georgiu, atât însă este fapt, că astăzi nu se află în acest oraș nici măcar o singură cală de fărâșă. După războiul ruso-turc se aflau în acest oraș mai multe cală de rotărie decât în totă Săcuimea, și cu toate acestea astăzi abia trei se mai află în totu orașul. Că unde s'au dus ceilalți și ce s'a ales cu ei, nu se știe, der este foarte probabil — ține numitul diaru — că au trecut în România și acolo, mărindu-li-se plata cu câțiva franci, înbogățesc industria »valahă.« Fiindcă nu se poate împede această emigrare nici într'un chip și fiindcă prin emigrarea lor perde nu numai industria, — der și miliția patriei, căci mulți din ei sunt obligați la serviciul militar, »Sz. N.« recomandă casul spre deosebită atențiune guvernului, și-l sfătuiesc să îngrijescă mai virtos de păzirea granițelor, căci mulți trec fără pașaport.

—x—

Ni se scrie din Rebrîșoara, de lângă Năsăud: »In anul acesta timpul a fost foarte nefavorabil pentru economia noastră; la începutul primăverii a stagnat economia câmpului din cauza unei secete mari, după aceea a stagnat din cauza ploilor continue, în urma cărora comunele din jurul acesta au suferit pagube mari prin două inundații: una înainte și alta după Rosale. Văile dela munți cu răpeziune înfricoșată se aruncau asupra noastră, nimicind tot ce le sta în cale. Multe de porci și vite cornute s'au înecat, podurile drumurilor s'au sfărmat, ogorele omenilor s'au surpat. Numerate șurii, grajduri și case au fost cutropite, mai multe grădini au fost nimicite; bolovanii și petrii grozave s'au rostogolit asupra satului, au acoperit grădinile și sămănăturile omenilor. Străinii călători, vedându ceste petrii mari, se miră și se uimesc, cum și cu ce putere au putut să vină ele aci. Prin această suferințele poporului au crescut foarte mult. — Las că-l vor mai »mângâia« executorii!

—x—

Din Câmpia ni se comunică, că secerișul pe acolo s'a început; s'a început la »domni« der nu și la popor, căci poporul avându să muncască pe seama domnilor, holdele lui au rămas înderēt. Afară de aceea o grindină complită a nimicuit sămănăturile, dintre care ale bietului popor fiind și așa întârziate și slăbuțe, au fost mai cu totul nimicite, așa cât de astădată vor trebui să se fiă cosite și nu secerate. Ierburile sunt frumoase, der din cauza mulțimei ploilor puțină speranță este de fenu și încă de fenu bun.

—x—

Un diaru maghiar din Clusiu se teme rău de germanizare. »La noi — ține respectivul diaru — nu numai armata și evreii, der chiar și neguțatorii, ba chiar și Maghiarii sunt propagatorii germanizării. S'au îndatât neguțatorii noștri a scăpa cu aceea, că trebuie să corespundă nemțesce, căci acesta este limba comerțului și în această limbă trebuie să își poarte socotelile, căci în străinătate nu se pot înțelege în altă limbă. Acesta însă nu e așa. Limba germană este numai pentru Aus-

tria și Germania. În alt locu este limba franceză, engleză, italiană ș. a. Pentru ce scrie deră Maghiarul nemțesce și la Paris? Limba germană tocmai așa de puțin o cunosc și o vorbesc în Paris și peste tot în Franța, Italia, Anglia, Spania, ca și limba maghiară. — Vorbă să fiă!

—x—

Alergările de cai ale regimentului 2 de husari se vor face Duminecă în 18 Iuliu n. pe livada Stupinilor, lângă biserică, ori cum ar fi vremea, la 3 ore după amez. Publicul e rugat, pentru a evita nenorociri, a nu lua nici unu căne cu sine și a nu trece în arena de alergare.

—x—

Intre elevii esteri dela școala de poduri și șosele din Paris, cărora li s'a acordat diploma de aptitudine pentru exercitarea profesiunii de inginer, se află și trei Români: Băulescu din Brașov, Șerbănescu și Nicolau din România.

—x—

În raportul polițienesc din Pesta pe luna Iunie cetim între altele, că sub supravegherea polițienescă au stat 591 prostituate și s'au comis 15 sinucideri.

—x—

Tribunalul din Cinci-Biserică a condamnat la 1½ anu carceră și la 3 anu pierderea oficiului pe preotul român George Dinca din Ciuchic, care, precum anunțaserăm la timpul său, închisese pe soția sa într'o cameră, lăsându să flămândească, precum țic Ungurii. Unu corespondent al nostru ne comunicase atunci, că soția lui era nebună și o ținea închisă ca să nu cutriere câmpurile, precum adeseori făcuse. Cum a ajuns tribunalul la rezultatul, că numitul preot e vinovat, nu scim.

—x—

Din județul Putna, în Moldova, s'au vândut pentru Ungaria 5000 de vase cu vinu, spune »Telegraful«.

—x—

În Triest se ivesc mereu casuri de coleră, chiar și între soldați. S'au luat măsuri, ca oștirea să fiă încvartirată în localitățile dimprejur.

—x—

»Epoca« scrie: »Se ține, că guvernul nostru a primit propuneri din partea unei companii engleze, care cere a i se acorda dreptul d'a înființa o societate română prin acțiuni emise în țară, pentru navigațiunea pe Dunăre.«

—x—

Casa Axelrad & Schiller din Iași, care există de 49 de ani pe acea piață, a început a liquida afacerile sale. S'au declarat în stare de faliment comercianții Osias Schein din Galați și Moise Weissmann din Iași. Comercianta de coloniale Dina Blumenfeld din Huși a încetat plățile cu unu pasiv de 40,000 lei. Din Huși se comunică declararea în stare de faliment a comerciantului Iancu Hirschhorn, acum dispărut. După cererea d-lui Wilhelm Hegenscheidt, tribunalul Dolj a declarat în stare de faliment pe comerciantul Herman Fleischmann din Craiova. — Poftim nighistori cinstiți!

—x—

Intre România și Franța s'au început negocierile pentru încheierea unei convențiuni comerciale definitive.

FOILETONU.

Per aspera ad astra.

(Novelă istorică, din viața artiștilor.)

Din nemțesce trad. de G. I. B.

(Fine.)

Căpitanul dădu în galerie poruncile cuvenite, cum se știe fiecare în această împrejurare. Salvatoru fu ales, să rămână de pază în galerie, alți trei fură aleși să împedecă orice sgomot, ce s'ar nasce în odaia de dormit a femeilor, în care intrau mai întâiu, și de se va deștepta vre-una din ele din somn, să o facă în orice chip să tacă. Căpitanul însuși voia să se arunce apoi cu doi din cei mai îndemnatoci camarazi după pradă în odaia, în care dormia marchisul.

Impingându linu ușa, ce ducea în odaia femeilor, o află închisă, sau, ceea ce era mai de crezut, zăvorâtă pe dinăuntru. Der știa ei să s'ajute. În partea de deasupra a ușii se aflau două ferestrii mici; căpitanul scose cu grijă o cutioră din sinu, luă din ea o crustă de ceră, o aședă pe ferestruia din stânga, lipindu-o bine pe totă suprafața geamului, mai ascultă odată, de e liniște în odaia și apăsă cu putere apoi geamul. Sgomotul produs abia se auzi, numai câteva tăbliciore de sticlă căzură zingăniindu pe podini, der erau se tăcu liniște, tabliciorele mai mari de sticlă, ce rămăseseră lipite de ceră, le scoseră cu multă ușurință din odaia. Spărtura făcută era destul de mare, ca să încapă un braț, căpitanul își viri mâna prin ea, dădu, după cum presupuseseră, de zăvoru, îl trase și deschise ușor ușa.

Toți hoții intrară acum în întunecoasa odaia, numai Salvatoru rămase după ordinul căpitanului în galerie. Elu privea cu orecare surprindere la ce făceau soții săi; acum vedându-se singur, se uita prin jalu-rul său. De odată bălăia lună, care se înălța pe bolta cerului, își aruncă privirile în galerie, răspândind rațe luminoase pe zidul castelului. Fără voia Salvatoru urmează cu privirile-i curioase argintia rață a lunii. Der, ca și întâpatu de unu ghimpe, se trage înderēt. Ilu înșelă ore ochii săi; se află într'adeveru în galerie dela Rovedo, nu se află, părăsitu de puterile sale, în pădurea unde îi apăruse buna dînă, care-i dădu mângâioasă be-tură? Să întorsese ea erauși la elu — căci ea se afla înaintea ochilor săi, în totă frumșea sa, cu toate grațiile sale, care îl fermecaseră pe elu. Sudorile îi eșiră în mică mărăgărire pe fruntea sa, elu ameți, curându însă gândurile i se limpediră; ea era, fără îndoială, der era... numai într'unu tablou. Elu se apropiă, o cadă frumoasă, der încă neisprăvită, ce era acățată de unu cui în părete, o înfățișa pe ea într'unu costum de vânătoare, care-o prindea de totu bine. Iute scose elu cartea sa de rugăciuni, se vedă decât micul său portret lucratu numai din memoriă are vre-o asemănare cu acel tablou, lucratu cu ingrijire. Liniă de liniă asemănă elu, și se bucura, vedându, că și cele mai fine trăsuri ale feții le reproduseseră cu esactitate. Numai perul părea în tablou ceva mai vioiu. Salvatoru tocmai voia să înplinescă cu creionul această mică lipsă din micul său desemn, când deodată se auzi în odaia deschisă un strigăt. Indată după acesta se auzi larmă și un ames-

tec de voci înădușite, și în acel momentu o femeie îmbrăcată într'unu vestmentu alb de noapte, obosită, smulgându se din mâinile a doi tâlhari, se aruncă în galerie.

Spăriat Salvatoru se deșteptă din visurile sale, să trase înderēt cu grăz, când în palida, desperata față a femeii recunoscu — o recunoscu pe ea. Sângele fer-bea cu clocote în vinele sale și dându ascultare unei voci interioare se aruncă asupra gădilor; turbarea îi dădu puteri supranaturale, cu câteva lovituri puternice trânti la pământu, spre marea lor mirare, pe soții săi. După câte-va momente elu sprijinea cu brațele-i puternice pe tremurătoarea signora. În acel momentu se auzi o pușcătură, apoi încă una, indată după acesta ușa din stânga a galeriei e spartă, servitorii deșteptați din somn năvălesc prin ea armați cu lancl, se face sgomot, o încurcătură mare, der acesta ținu numai câteva minute, căci, înainte de a prinde bine de veste toți locuitorii castelului, galeria se golise și numai prin grădina se mai vedeau fugindu umbre întunecoase. Mirarea lor fu și mai mare, când găsiră pe fiica marchisului în brațele unui tirer, care, fără îndoială, trebuia să fiă din banda hoților.

»La dracu!« strigă bătrânul marchis, care sta totu în ușă, »der ăsta ce-o mai fi așteptându pe aci?«

Între acestea juna signora își venise în simțiri și se dase unu pasu mai înderēt. Salvatoru, cuprinsu de grăz, nu putea scote o vorbă din gură, învălmășitu ridică cartea de rugăciuni, care-i căduse din mână, în urmă îi veni și graiul, și își istorisi liberu grăuă sora.

Fructele maghiarisării.

„Ellenzék“ ocupându-se de vorbirea contelei Bethlen, ținută în adunarea comitatensă din Sibiu, care ține elă arată urmele războiului de 20 de ani ale constituțiunii, vorbește și de raporturile naționalităților din Ardeal, zicându:

La acesta se adaugă acea sâlbăticiune a moravurilor, care face să se cunoască stările naționale. Fiecare mic incident face să izbucnescă în spirite un nou isvor de ură. De ani noi nu căutăm condițiunile unei convenții pacifice, ci mijloacele nimicirii reciproce. Băiatul de șese ani sas cere dela părinții săi 5 cr. pentru o panclică vîntu-roșu, pentru ca s'o ascundă sub cămașă pe inimă; tînerul român recrutat imănază comandai o petițiune, ca să nu-l întrebăm înțeză la honveț, ci la trupele de liniă, fiindcă vrea să servescă sub stégulă negru galben, argatul valah, care nu știe scrie, dela proprietarul maghiar plătesce din simbria sa anuală de 60 fl. pe fiecare an 5 fl. pentru reuniunea de cultură română — domnul său, care posedă 1000 de jugere, plătesce totu atata reuniunii de „cultură“ maghiare. Într'unu orașu săsescu amă auđitu mai alaltăerî următorul dialog între un funcționar maghiar și între o fată dela cofetăria: „Nu știi ungueresce, domnișoră?“ — „Știu, dăr nu vorbesc.“ — „Pentru ce?“ — „Din principiu,“ respunde fata. La țergurile din Clușiu, Turda, Mureșu-Oșorheiu au observat mulți, că aceiași țărani și țărance români, carl mai nainte vorbău ungueresce, acum nu înțelegu ungueresce.“

Multu ne temem, că se vor valahisa și „Kulturgyleturile“ cu cei dela „Ellenzek“ cu totu.

Budatelecu, 5 Iuliu.

(Costumul național). Onorate Domnule Redactor! Contându la ospitala-Vă bunăvoință, Vă rog a da locu în prețuita „Gazeta“ următoarelor reflecțiuni: De câtva timp încoco s'a deșteptat în inimele damelor române un zel nobil și laudabil, de a se îmbrăca la ocaziuni anumite și binevenite, cu deosebire la petreceri, baluri, în iubitul și atrăgătorul nostru costum național-romănescu. Zelul acesta nobil nu poto să ni-l condamne decât numai urgisitorii, decât elu se întrebunțeză așa, încatu să nu servescă spre ruina noastră materială. Dără indată ce trece peste barieră, avem dreptul a ne plange în contra lui, deorece scopul nostru în purtarea costumului, după părerea mea, e duplu: primul e, ca să ne îmbrăcăm în portul propriu moștenit din vechime, după cum se cuvine strănepoților, ce voiesc să aibă pretenșiunea de a fi demni următori, conservatori fideli și în totă integritatea ai modului de îmbrăcare, ai moravurilor și datinelor străbune. Alu doilea e, ca, pe lângă o îmbrăcăminte frumoasă și durătoare, se prelucrăm materia trebuincioasă pentru costum noi înse-ne și să nu aruncăm banii ca în vîntu pentru obiecte și articli de artă străină, carl pe lângă aceea că sunt costisitori, mai au încă și scăderea, că sunt cu multu mai puțin durabili.

S'a născut însă între damele noastre române deja reua datină, de ași comanda gata costumele. La acesta ași avé de a face o modestă observare. Observarea aceasta purcede din o inimă sinceră, și credu, că nimenea nu mi va impută, pentru că o am făcutu. Comandarea

acesta a costumelor nu e corăspunđătoare din trei puncte de vedere: întâiu nu e de imitat, pentru că oreși cum dovedesce o neștiință, neabilitate în arta de a le pregăti, de a le țese. Din alu doilea punctu de vedere considerat, nu e de primitu din cauză, că cumpărarea unor astfel de costume costă o sumă nu neînsemnată de bani și cu tôte acestea nu sunt în conformitate cu portul Romănelor din respectivul ținut și, pe lângă aceea, nu-su așa de durabile, ca cele făcute de mână proprieă. Alu treilea, comandarea costumelor gata nu e recomandabilă, pentru că servesc de exemplu rău țerelelor, încatu acestea se nisuescu ca să facă și ele ore-care lucră cu vestiminte.

Orl dără comandarea acesta o facu damele noastre din motivul acela, că le e rușine a se pune la războiu și a țese? Dăr, decât nu se sfiescu a se mărturisi în lumea mare ca strănepote ale vechelor Romane, de ce să se sfiesc a țese, de ce să se rușineze a imita exemplul străbunelor, carl încă țeseau și cu tôte acestea, ce fel de femei erau mai considerate și mai cu autoritate decât ele? Să imităm dăr exemplul lor; să lăpădam costumele pregătite de mână străine, și se ni le facem noi înse-ne, căci numai atunci vom simți o mulțămire adevărată internă. Primiți, ș. c. l.

Maria S. Dănilă.

Mulțămită publică.

Subscrisul își ține de cea mai plăcută datorință a esprima adença sa recunoscință și mulțămită tuturor acelor domni, carl ne onorară cu prezența la esamenul de vără ținut cu elevii dela școla noastră din Reghinu la 30 Iuliu s. n. a. c. și în specie onorabilelor dame, care pre lângă onora ce ne-au făcutu, luându parte la esamene și atrăgendu prin acesta și pre altu publicu, atatu din locu, câtu și din juru, au binevoitu — precum în toți anii așa și acum — a dona și bani spre a se împărți ca premii acelor elevi, carl se vor fi destinsu prin diligență și moralitate, și anume: onorabila domnă Carolina de Orbonașiu, născută Marinovicu, a dărunit 2 taleri imperiali, ér onorabila domnă Helena Barbă, născută Grecu, 2 fl. 50 cr. v. a. Primescă dăr toți onorații participanți și cu deosebire maritimosele donătoare cea mai profundă și căldurosă a mea mulțămită pentru interesul viu arătat față cu școla și ofertele aduse întru încurajarea tinerimei și promovarea învățămîntului.

Reghinu, 5 Iuliu 1886.

Georgiu Maioră,
înv. prim.

Ultime sciri.

O depeșă adresată din Berlinu cătră „Journal des Débats“ spune că Rusia, în fața atitudinii rezervate a puterilor, ar renunța să mai dea urmare reclamațiilor sale contra principelui Alecsandru.

—0—

Venirea probabilă a lordului Salisbury la putere produce temerea unei încordări a raporturilor dintre Englitera și Rusia. „Times“ sfătuiesce pe Englitera să denunțe tratatul dela Berlinu, pentru a da principelui Alexandru totă libertatea de acțiune.

—0—

Unu decretu ministerialu ordonă espulsarea ducelui d'Aumale. Espulsarea ducilor de Chartres e considerată ca sigură.

SCRIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a „Gaz. Trans.“)

PESTA, 16 Iuliu. — „Lloyd“ anunță din Ischl, că în locul comandantului de corp Edelsheim Gyulay e destinat generalu conte Pejacevich ca comandant alu corpului de Buda-pesta.

PARISU, 16 Iuliu. — În senat Chesnelong aduce pe tapetu afacerea Aumale. Ministrul de războiu apără procederea guvernului. Senatorul Zareinty, (?) care numesce pe ministrul de războiu Iașu, e provocat de acesta la duel. În urmă senatulu votază cu 157 contra 78 voturi încredere guvernului. Sesiunea parlamentului s'a închis.

DIVERSE.

Lista civilă a domnitorilor Europei. — Pentru susținerea domnitorilor, populațiunea întregă a Europei plătesce pe an suma de 90 milioane florini. Mai multu ca toți are țarul Rusiei, și anume 24 milioane fl. pe an, adecă 2 milioane pe lună. După elu urmază sultanulu Turciei cu 17 milioane pe an. În locul alu treilea vine Maiestatea Sa monarhulu austro-ungar, care dela Austria și Ungaria împreună capătă pe an 9,500,000 fl. Apoi: regele Italiei cu 8 milioane și jumătate, regina Angliei cu 5 milioane și 800 mii, totu atata are și regele Prusiei, regele Spaniei are pe an 3 milioane și 800 mii, alu Bavariei 3 milioane 100 mii, alu Svediei 2 milioane 300 mii, alu Belgiei 2 milioane 100 mii, alu Portugaliei unu milionu 900 mii, alu Sacsoniei unu milionu 300 mii, alu Danimarcei unu milionu 200 mii, alu Württembergiei unu milionu, regele Țerilor de jos 800 mii, marele archiduce de Baden 700 mii, regele Greciei 650 mii, regele României 620 mii fl. președintele republicei franceze 600 mii fl., regele Serbiei 450 mii fl., principele Bulgariei 300 și principele Muntenegrului are 60,000 fl. pe an.

**

Monstru. — Fata Anița, în etate de 19 ani, fca locuitorului Ionu G. Doboșu din comuna Răchiteni, județul Romanu, în Moldova, în ziua de 26 Iunie, a născut unu monstru mortu de secă femenină, avendu capulu unei brște, lipsindu fruntea ochii, mânila dasupra unde vine fruntea, nasulu mare și latu, urechile mici și rotunde, țesta capului e învelită numai cu o peliță și unită cu gatul formandu unu singur corp, avendu pėru pe totu corpulu; de la umere în josu corpulu e ca și alu omului.

**

O definițiune. — Iată, după Fontenelle, definițiunea unei frumoșe femei:
„Paradisul ochilor, infernul sufletului și purgatoriul pungei.“

Numere singurate à 5 cr. din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în totungeria lui I. GROSS, și în librăria d-lui Nicolae I. Ciurcu.

Editoru: Iacobu Mureșianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Mureșianu

din timpul din urmă. Toți ilu ascultară cu luare aminte și, după ce isprăvi, signora Lucreția mișcată îi întinse mâna.

„Cătu de scumpu mi-ai răsplătitu neînsemnatulu meu serviciu! țise ea cu o voce tremurătoare. »Eu țiam datu o inghițitură de vinu și d-ta mi-ai scăpatu viața. Nu, nu, maritimosa-ți faptă nu poto fi răsplătită numai prin simpla mea bătură recreătoare — îți sunt datore încă foarte multu.«

„In adevăr,“ strigă acum bătrănu marchisă, care încă s'apropiase, »toți își suntemu foarte multu dator, căci de multu ni s'ar fi stinsu lumina vieții noastre, decât nu ai fi adus în incurcăla întreaga bandă. Per dio, în totă viața mea imi voiu aduce aminte de d-ta, precum imi voiu aduce aminte, că sunt bătrănu marchisă Savardi. Dăr acum să dăm uitării această tristă întâmplare, și fiindcă frica ne e cu multu mai mare, decâtu să ne putem arunca éraš liniștiți în brațele somnului, vă propun să mai stăm vre-o oră în odaia de mâncare și să bemu vinu de Talernu.«

Propunerea fu primită de toți și astfel neliniștita familiă cu curiosulu ôspe și cu pictorul din Florența, care, fiindu deșteptat prin sgomotulu celu mare, încă să scoborise din odaia sa de durmitu, își petrecură timpul stându de vorbă până ce se crepă de ziua. În decursul acestei conversații povestii Salvatoru istoria întregi sale vieți, și, când vorbea de fermecătoarea putere a muzicii, ochii frumoșei Lucreția străluciau de bucurie și un blând suris sbura de pe busele sale, ér când entuziasmatu admira elu înalta artă a picturii, pictorul

din Florența ilu aplauda. Cu șială întinse elu acum cartea de rugăciuni pictorului, acesta nu să puté mira de ajunsu, vedendu diferitele schițe romantice. Mai cu sémă lauda elu armonia, care se vedea la fiecare din aceste schițe. Dăr mirarea lui ajunse la culme, când dedu peste miculu portret alu signorei Lucreția, peste fața lui Salvatoru însă se vără o roșetă închisă. Pictorul părea că-și esplică în altu modu aparenta incurcăla a junelui. Cu totu zelulu unui artistu elu îl convinse, că e născut să devină pictor, și, când învălmășit Salvatoru observă, că acesta ar fi singura lui dorință, că îi lipsesc însă tôte mijloacele, cu carl să potă face unu studiu mai îndelungat și mai serios în Roma séu în Florența, bătrănu marchisă ilu intrerupse, zicându-i, să-i dea lui voia, să îngrijescă de acestea. Când în fine să despărțiră, și Salvatoru să îndrepta spre odaia de durmitu, pe carea i-o pregătise unu servitoru, aurora dimineții ilu saluta ca pe unulu din cei mai fericiți omeni de pe pământu.

În dimineța următoare marchisulu înștiință tribunalulu din orașulu celu mai de aproape despre ataculu nocturn alu bandei lui Danielo. Se luară indată măsuru să urmărescă pe bandiți, dăr înzadar, căci nu le putură da de urmă.

Pe când marchisulu se ocupa cu urmărirea bandiților, pictorul din Florența scrisé unui amic alu séu din Roma o scrisore, rugându-lu, să găsescă lui Salvatoru unu locu în vr'unulu din atelierile cele mai bune.

Salvatoru într'aceea își petrecea zilele în fericire. Orele îi treceau ca gândulu, când ședea după amădi în

galeria cu signora și îi cânta cu mandolina cantece de ale pescarilor din Neapolu și vesele melodii din Sorrent. Unu rece fioru trecea prin corpulu séu, când negrii ochi ai frumoșei fete se pironiau pe elu; ér când privirile lor se întâlneau, inimele le băteau cu putere și totu sângele li se aduna în rotunjorii lor obrazu. Linu răsări amorulu în inimele amândurora.

Dăr nu trecu multă vreme și sosindu din Roma vestu bune peregrin Salvatoru la sânta cetate. Repede urcă elu cele dinteu trepte ale artei, marchisulu Savardi se ținu de vorbă și provedea pe junele artistu totdeuna cu sume mari de bani, așa că marele talentu, neîmpedat de lanțurile, carl vai! adeseori sugrumă pe junii artiști, ce abia încep să se desvolte, se putea desvolta. Multu timpu numele Salvatoru Rosa fu pronunțat cu admirare. Peisagele romantice-selbatice, carl esiră de sub agerulu séu penelu, îi căștigă unu renume, nu numai în Italia, ci în tôte țerile civilizate.

Amorul cătră frumoșă signora Lucreția ardea ca o pară de foc în inima sa. Acum, când patria sa era mândră, pronunțandu numele lui, îndrăzni și elu, să roge pe binefăcătorulu séu de celu mai mare daru, ce ilu putea da acesta. Marchisulu nu trăgăna să unescă vestitul nume Salvatoru Rosa cu numele Savardi, și puse astfel temelă unei fericiri, pėtrunsă de cea mai curată armonia sufletescă, ce dovedi și în furtunile, pe carl le întâmpină mai târziu artistulu în viața sa, că a fostu o fericire perfectă și neșovăitoare!..

Cursul la bursa de Viena
din 13 Iulie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Rentă de aur, Rentă de hârtie, Amortisarea datoriei, etc.

Bursa de București.

Cota oficială dela 2 Iulie st. v. 1886.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Renta română, Renta rom. amort., Credit fonc. rural, etc.

Cursulu pieței Brașov

din 14 Iulie st. n. 1886.

Table with 2 columns: Item description and price. Includes items like Bancnote românești, Argint românesc, Napoleon-d'ori, etc.

2441/886.

Publicațiune.

3-3

Să aduce la cunoștință publică, cumcă listele de evaluare, trimise acestui oficiu prin emisul Domnului Inspector de dare, dto 22 Iunie a. c., Nr. 12,314/86...

Acele partide supuse taxelor de miliție, cari se simt îngreunați prin măsurarea acestor taxe, își pot așterne subscrisului oficiolat reclamările adresate către comitetul administrativ...

In fine se provoaă în sensul § 4 art. de lege IX. din anul 1883 acele părți obligate a solvi taxe militare, cari dela conscripția taxelor militare încôce, și-au schimbat stăpânii...

Brașov, în 30 Iunie 1886.

Oficiul de dare alu orașului.

Concursu.

La biuroulu de mijlocire a mărfurilor ce se înființează în Brașov sunt de ocupat:

- 1. Postul unui șefu de biuro cu salarū anualu de 1500 fl.
2. Postul unui comptabilu (totodată corespondentū) cu salarū anualu de 800 fl.
3. Postul unui călătoru, a cărui lăfă are să se reguleze după învoială.

Instalarea se face deocamdată pe unū anū.

Condițiunile de calificare pentru postulū ântēiū și alū doilea sunt: Dovadă de temeinice cunoștințe și esperiențe comerciale, cunoștința celor trei limbī ale țērii (unguresce, nemțesce și românece) în vorbire și scriere.

Se caută și unū localū parterū cu două camere, dintre care una cătră stradă.

Petițiunile pentru dobândirea posturilor de mai susū precum și oferte privitoare la localū au să se înainteze până în 29 Iuliu 12 ore din ȃ, la președintele actualū alū comisiunei

1-3

Iosef Dück.

Mersul trenurilor

pe linia Predeal-Budapesta și pe linia Teiuș-Arad-Budapesta a calei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with 4 main columns: Predeal-Budapesta, Budapesta-Predeal, Teiuș-Arad-Budapesta, Budapesta-Arad-Teiuș. Each column contains train routes, times, and prices for various stations.

Nota: Orele de nopte sunt cele dintre liniile grôse.